



GÖTEBORGS UNIVERSITET HANDELSHÖGSKOLAN

Företagsekonomiska institutionen

Jan Marton
Universitetslektor, docent
jan.marton@gu.se

Till: Bokföringsnämnden

bfm@bfm.se
08-408 989 75

Remissvar redovisning av fusion

Handelshögskolan vid Göteborgs universitet tackar för möjligheten att kommentera Bokföringsnämndens förslag till allmänt råd och vägledning om redovisning av fusion, och framför nedanstående synpunkter på förslaget.

Detta svar fokuserar på hur väl redovisningen avspeglar ekonomiska skeenden samt på hur konsekvent de underliggande konceptuella resonemangen appliceras. Aspekter som har att göra med associationsrättsliga och skattemässiga effekter eller bokföring behandlas ej.

Generell kommentar

Handelshögskolan ser positivt på de generella principerna i förslaget, nämligen att den underliggande ekonomiska substansen i fusionen ska avspeglas i redovisningen, och att jämförbarhet ska uppnås med liknande transaktioner som inte legalt utformas som fusioner. Förslaget är dock inte helt konsekvent i dessa principer, vilket påpekas nedan.

Rörelseförvärv under gemensamt bestämmande inflytande

Både fråga 1 (fusion mellan systerföretag) och fråga 2 (fusion mellan företag i oäkta koncern) kopplar till den övergripande redovisningsfrågan om rörelseförvärv under gemensamt bestämmande inflytande. Frågan diskuteras för närvarande av IASB, och det kan vara fördelaktigt för Bokföringsnämnden att avvakta utfallet av den processen. I så kallade "preliminary views" anger IASB att man tänker sig att om ägare utanför det gemensamma bestämmande inflytandet berörs av en transaktion ska "current value approach" användas. Om inga sådana ägare finns används "predecessor approach" (det vill säga existerande bokförda värden). Givet att Bokföringsnämnden inte vill avvakta IASB:s process framförs följande kommentarer på fråga 1 och 2.

Fråga 1: Fusion mellan systerföretag

Den övergripande principen att utgå från moderföretagets anskaffningsvärde är rimlig. Det är dock viktigt att i den specifika transaktionen fastställa vems redovisning man fokuserar på. Koncernredovisningen är opåverkad eftersom fusionen är en koncernintern händelse. Det som kan vara i fokus är följaktligen antingen moderföretagets eller det övertagande företagets

finansiella rapporter. Bokföringsnämnden verkar ha fokuserat på moderföretagets perspektiv. Om det övertagande företags redovisning är i fokus är det oklart varför värden som uppstått i samband med moderföretagets förvärv av överlåtande företag (en godtycklig tidpunkt ur det övertagande företags perspektiv) skulle utgöra de mest relevanta värdena. Varför skulle inte exempelvis bokförda värden i det överlåtande företaget kunna användas, så som föreslås för oäkta koncern (se fråga 2)?

Fråga 2: Fusion mellan företag i oäkta koncern

Den föreslagna metoden med utgångspunkt i bokförda värden är i de flesta fall rimlig. I enlighet med den logiken borde företag som tillämpar K3 kunna avvika från användning av verkliga värden av mottagna resurser i utbyte mot egetkapitalinstrument.

För att få jämförbarhet med andra situationer i det – i dagsläget oreglerade – området av rörelseförvärv under gemensamt bestämmande inflytande är det nödvändigt att titta på transaktionens substans. Om transaktionsvärdet exempelvis är en god avspegling av verkliga värden, trots att det sker inom en oäkta koncern, bör det vara möjligt att använda detta verkliga värde som utgångspunkt för redovisningen. Verkligt värde är särskilt relevant om andra ägare berörs av transaktionen, jämför IASB:s preliminära syn ovan.

Fråga 3: Fusion mellan ekonomiska föreningar

Inga kommentarer.

Fråga 4: Hantering av negativ goodwill i vissa fall

Problematiken som berörs i denna fråga handlar om att K2 förbjuder redovisning av uppskjuten skatt. Det är en underlig utgångspunkt i K2 som i denna situation får mycket konstiga effekter. Det är befängt att redovisa negativ goodwill som uppstår enbart genom en explicit regel som förbjuder en relevant redovisning av den ekonomiska substansen. I situationen som beskrivs har ju företag tagit hänsyn till framtida skatteeffekter i värderingen av poster i balansräkningen. Det blir än mer befängt att negativ goodwill skulle ses som något alternativ form av uppskjuten skatt, och därmed upplösas baserat på att temporära skillnader minskar.

Den självklara lösningen på problematiken är att ett undantag från förbudet mot uppskjuten skatt läggs in i K2 för att hantera situationer såsom den beskrivna.

Fråga 5: Exemplet fusion av holdingbolag

Lösningen i exemplet är rimlig, givet att det är holdingbolagets förvärvsanalys som används. I situationer där dotterföretag fanns i koncernen före holdingbolagets bildande finns ju två förvärvsanalyser. Det är också viktigt att se på substansen i eventuella transaktioner där holdingbolag bildas följt av fusion med enda syftet att öka det redovisade värdet på moderföretagets tillgångar.

Fusion efter stegvisa förvärv

Det är oklart varför enhetsperspektivet inte får genomslag i fusioner där det överlåtande företaget tidigare förvärvats genom stegvisa förvärv. Det skapar inte jämförbarhet med den redovisning som för närvarande tillämpas både i enlighet med IFRS 3 och K3. Utformningen av Bokföringsnämndens förslag där kapitel 2 i det allmänna rådet inleds med utdrag från ÅRL antyder att man möjligtvis ser det som ett lagkrav att addera anskaffningsvärden från varje

transaktion. Det synsättet bygger på att tillgångar (indirekt) kan ägas i form av procentuella komponenter. Ett alternativt synsätt, som överensstämmer med enhetsperspektivet, är att vid tidpunkten då man erhåller (indirekt) bestämmande inflytande över en tillgång anses den vara anskaffad. Det finns ingenting i ÅRL som motsäger det senare synsättet. Eftersom Bokföringsnämnden i sitt remissbrev anger att ett skäl till att ge ut ett nytt allmänt råd för fusion är att uppdatera reglerna för en övergång från ägarteorin till enhetsteorin, är det rimligt att använda de värden som gäller när bestämmande inflytande erhålls. Då uppnås också högre jämförbarhet med liknande transaktioner med samma ekonomiska substans.

Sammanfattningsvis ställer sig Handelshögskolan positiv till principerna i förslaget, men anser att principerna kunde tillämpas än mer konsekvent.

Med vänliga hälsningar

Jan Marton